

Sociaal domein en btw: aandachtspunten bij uitvoering gemeentelijke taken door zorgaanbieders

Binnen het sociaal domein heeft op 1 januari 2015 een omvangrijke decentralisatie plaatsgevonden. Als gevolg daarvan hebben gemeenten meer taken en verantwoordelijkheden in de zorg en ondersteuning van inwoners op het gebied van zorg, werk en jeugdhulp dan voorheen. Deze taken zijn vastgelegd in drie wetten: Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo), Participatiewet en de Jeugdwet. Bij de uitvoering van deze nieuwe taken wordt door gemeenten veelvuldig samenwerking gezocht met andere gemeenten, zorgaanbieders en andere maatschappelijke organisaties. Deze gewijzigde dynamiek heeft gevolgen voor zowel de gemeenten als de zorgaanbieders.

Inmiddels zijn er ruim twee jaren verstreken sinds de decentralisatie en is de formele kant van de uitvoering geregeld. In de praktijk zien we dat na twee jaar ook de financiële consequenties helder worden en dat daardoor bij zowel gemeenten als zorgaanbieders de vraag rijst of ook de btw-aspecten voldoende zijn gewaarborgd. Hierna brengen wij de belangrijkste aandachtspunten voor de btw onder uw aandacht.

Veranderingen in de zorg

Voorheen werd alle zorg geregeld via de Rijksoverheid. Echter zijn er steeds meer mensen die zorg nodig hebben, waardoor de zorgkosten blijven stijgen. Daarnaast bleek de zorg niet voldoende aan te sluiten op de behoeften van mensen. Om de gezondheidszorg voor iedereen goed, betaalbaar en toegankelijk te houden heeft de overheid een deel van haar zorgtaken gedecentraliseerd aan de lokale overheid. Dit heeft tot gevolg dat de zorggelden worden verstrekt aan de gemeenten. De gemeenten kopen hiermee de zorg voor jeugd en ouderen in bij zorgaanbieders. Anderzijds komt het ook veel voor dat gemeenten daarvoor personeel inlenen van zorginstellingen. Zorgaanbieders verrichten deze prestaties tegen vergoeding voor gemeenten. Voor iedere zelfstandig te onderscheiden prestatie moet worden nagegaan of deze onderworpen is aan de heffing van btw. Wanneer dit het geval is, moeten zorgaanbieders btw op hun facturen vermelden.

Inkoop-btw gemeenten

Wanneer door zorgaanbieders met btw wordt gefactureerd, is het voor gemeenten de vraag of de btw com-

pensabel is via het BTW-compensatiefonds. In bepaalde gevallen is het recht op compensatie van de btw namelijk uitgesloten, bijvoorbeeld bij individuele verstrekkingen aan burgers. In de praktijk zien wij eveneens voorkomen dat inkoop-btw die toerekenbaar is aan coördinatiewerkzaamheden van compensatie wordt uitgesloten. Om deze reden zullen gemeenten indien mogelijk bij het afsluiten van contracten voor prestaties die zijn uitgesloten van het recht op compensatie willen voorkomen dat deze onderworpen zijn aan btw-heffing. Deze 'kostprijsverhogende' btw gaat immers ten koste van de budgetten die de gemeente beschikbaar heeft voor het inkopen van zorg.

Verlenen van zorg

In de eerste plaats is het van belang te bezien in hoeverre terecht btw wordt gefactureerd over de vergoeding voor prestaties die zorgaanbieders verrichten aan gemeenten c.q. gemeentelijke samenwerkingsverbanden. Het verrichten van prestaties op het gebied van zorg is veelal vrijgesteld van btw (Wmo en Jeugdwet). Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer een zorgaanbieder optreedt als zorgaanbieder.

Een gevolg van deze vrijgestelde zorgprestaties is dat zorgaanbieders geen recht hebben op aftrek van de inkoop-btw die ziet op deze zorgprestaties.

Wanneer de prestatie van een zorginstelling aan een gemeente echter ziet op de uitvoering van een gemeentelijke taak, kan deze prestatie onderworpen zijn aan de heffing van btw. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer een aanbieder van re-integratietrajecten inwoners

van de gemeenten begeleidt naar betaald werk. Dit is immers een taak van de gemeente op grond van de Participatiewet. In een dergelijk geval bestaat bij de aanbieder van dit traject recht op aftrek van de aan deze prestaties toerekenbare inkoop-btw.

Uitlenen van personeel

Verder zien we in de praktijk vragen ontstaan of het recht is dat bij het uitlenen van personeel door zorgaanbieders – voor bijvoorbeeld door de gemeente samengestelde wijkteams – al dan niet met btw is gefactureerd. De wijze waarop de samenwerking met de zorgaanbieders in het wijkteam is vormgegeven, is vaak bepalend voor de heffing van btw. Is sprake van detachering van personeel door de zorgaanbieder met bijbehorende zeggenschap voor de gemeente, dan is als uitgangspunt btw verschuldigd. Vervolgens is het voor gemeenten de vraag of en in hoeverre deze btw kan worden gecompenseerd via het BTW-compensatiefonds. Door de afspraken op een andere wijze vorm te geven en in te vullen kan wellicht kostenverhogende btw veelal worden voorkomen.

De staatssecretaris van Financiën heeft tijdens Prinsjesdag, 20 september 2016, aangegeven de wet zodanig te verduidelijken dat meer situaties van uitlenen van personeel in de Wmo/Jeugdwet onder de btw-vrijstelling zouden worden gebracht. In tegenstelling tot hetgeen de staatssecretaris op Prinsjesdag heeft aangekondigd is een verduidelijking op het gebied van uitlenen van personeel tot op heden uitgebleven.

Overige aandachtspunten

Bij de uitvoering van het sociaal domein wordt tevens veel gewerkt met subsidies. Een gemeentelijke subsidie kan voor de btw kwalificeren als vergoeding voor een prestatie wanneer de subsidie ontvangende zorginstelling zich in de subsidieovereenkomst verbindt tot het uitvoeren van een bepaalde taak. In dat geval moet de zorgaanbieder een factuur met btw uitreiken aan de gemeente. Het is raadzaam hierop te letten bij nieuwe en reeds bestaande subsidieovereenkomsten.

Daarnaast blijft het van belang dat iedere afzonderlijke prestatie tegen vergoeding in beginsel belast wordt met btw. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat zorgaanbie-

ders en gemeenten gebruikmaken van een gezamenlijk ICT-systeem. Wanneer een zorgaanbieder hiervoor een vergoeding betaalt aan een gemeente kan deze belast zijn met btw.

Samenwerking gemeenten

Tot slot kunnen zorgaanbieders ook te maken hebben met samenwerkende gemeenten. In principe gelden voor zorgaanbieders daarbij de zelfde btw-aspecten als hiervoor beschreven. Echter is het voor gemeentes prettig als zorgaanbieders rekening houden met de btw-problematiek die hierbij speelt en dat dit als zodanig wordt verwerkt in contracten.

In de praktijk zien we ook gemeenten die andere separate lichamen oprichten (BV, NV, Stichting, et cetera). Ook hierbij is van belang dat onderlinge dienstverlening wordt onderkend en dat btw wordt voldaan, tenzij een vrijstelling geldt voor de verleende dienstverlening. Zorgaanbieders presteren in een dergelijk geval vaak aan deze separate lichamen en niet rechtstreeks aan de gemeente.

Tot slot

In het voorgaande hebben wij u gewezen op de aandachtspunten voor de btw die spelen bij de uitvoering van zorgtaken en de samenwerking met en van gemeenten op het gebied van het sociaal domein. Voorkomen moet worden dat zorgaanbieders en gemeenten hier onnodig nadelige financiële effecten van ondervinden.. ///

*Eduard Flinterman
en Jelke Rouw-
horst, PwC*